

(Araştırma Makalesi)

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE NEO-WEBERYEN DEVLETİN İZİNİ SÜRMEK

TRACING THE NEO-WEBERIAN STATE IN THE PRESIDENTIAL GOVERNMENT SYSTEM

İzzeddin Altan

Yüksek Lisans, Sakarya Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi izzetaltan23@gmail.com
Orcid: 0000-0001-6407-2597

MAKALE BİLGİSİ

Geliş 25 Kasım 2019
Kabul 13 Aralık 2019

Anahtar Kelimeler:
Neo-Weberyan Devlet,
Kamu Yönetimi Reformu,
Cumhurbaşkanlığı Hükümet
Sistemi

© 2019 PESA All rights reserved

ÖZET

Kamu yönetiminde reform çalışmaları özellikle 1980'li yıllardan itibaren geleneksel kamu yönetimi anlayışından yeni kamu işletmeciliğine doğru bir yönelim çizgisiyle tebartız etmiştir. Zaman geçtikçe yeni kamu işletmeciliği reformlarının sonuçları da izlenebilmiş ve birtakım değer ve pratiklerin olumlu ve olumsuz yanları gözlemlenebilmiştir. Bu durum, kamu yönetiminde yeni kamu işletmeciliği reformlarına yönelik farklı eleştirilerin ve alternatif yaklaşımların oluşmasına kaynaklık etmiştir. Ortaya çıkan alternatif yaklaşımlardan birisi de "Neo-Weberyan Devlet" yaklaşımı olmuştur. Bu çalışmada, Neo-Weberyan Devlet yaklaşımının gelişim sürecinin analiz edilmesi ve söz konusu yaklaşımın Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine yansımalarının tespiti ve incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile Neo-Weberyan Devlet yaklaşımı arasındaki ilişki irdelenmiş, birtakım benzeşme/yakınsama ilişkileri bulunmakla birlikte öncelikler ve temel amaçlar arasında önemli farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ARTICLE INFO

Received 25 November 2019
Accepted 13 December 2019

Keywords:
Neo-Weberian State,
Public Administration Reform,
Presidential Government System

© 2019 PESA Tüm hakları saklıdır

ABSTRACT

Reforms in public administration, especially since the 1980s, have trended from the traditional approach of public administration to new public management. As time passed, the results of the new public management reforms have been monitored and the positive and negative aspects of some values and practices have been observed. This has led to the emergence of different criticisms and alternative approaches to new public management reforms in public administration. One of the alternative approaches that emerged is the "Neo-Weberian State" approach. In this study, it is aimed to analyze the development process of Neo-Weberian State approach and to determine and examine the reflections of this approach to the Presidential Government System. Although there are some similarity/convergence relations between Presidential Government System and Neo-Weberian State, it is concluded that there are significant differences between main objectives

GİRİŞ

Modern kamu yönetiminde reform düşüncesi, Weber'in bürokrasi kavramı ekseninde şekillenen Geleneksel Kamu Yönetimi (GKY) yaklaşımının uygulanmasından bu yana geçirdiği evrimle ortaya çıkan yeni yaklaşımlarla varlığını sürdürmüştür. Kamu yönetimi disiplini, farklı alanlarda gerçekleşen değişim ve dönüşüm süreçlerine ayak uydurarak kendi kimliğini yenilemiş ve hizmet sunumunda yeni üsluplar geliştirmiştir.

GKY yaklaşımı, 1929 ekonomik buhranından sonra Keynesyen ekonomi modelinin benimsenmesi ve ardından devletin piyasadaki rolünün genişleyip derinleşmesiyle etkisini uzun yıllar hissettirmiştir. Söz konusu yönetim anlayışında, devletin ekonomiye müdahalesinin gerekliliği savunulmuş ve “refah devleti” modeli ortaya konulmuştur. Bu modelde devlet; adalet ve savunma hizmetlerinin yanı sıra eğitim, sağlık, altyapı, ulaşım ve iletişim gibi hizmetlerin sunulması görevini de üstlenmiştir. Devlet; zaman geçtikçe daha fazla fonksiyonu üstlenmiş ve aşırı büyük, hantal, etkisiz, etkisiz ve verimsiz bir yapı arz etmiştir. “Refah devleti” olarak bilinen bu yapı, özellikle 1973 petrol krizi sonrasında şiddetli şekilde eleştirilmiştir.

Refah devletine en yoğun eleştiriler liberal çevrelerden gelmiştir. Devletin aşırı büyük yapısı ve üstlendiği çok sayıda fonksiyon dolayısıyla harcamaların kontrol edilememesi, piyasa işleyişinin sekteye uğraması, etkili ve verimli bir şekilde kamu hizmeti sunulmaması gibi hususlar, liberal çevrelerin gündeminde sıkça yer almıştır. Bu tepkiler yalnızca eleştiri düzeyinde kalmamış, kamu yönetimine ilişkin yeni bir model arayışına da girişilmiştir. Özellikle işletme yönetimlerindeki başarılar gündeme getirilerek kamu yönetiminde işletme değer ve pratiklerini uygulama olanağı araştırılmıştır. Bu olanak, Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) Reagan'ın ve İngiltere'de Thatcher'ın iktidara gelmesiyle elde edilmiştir.

1980'li yıllar ABD ve İngiltere öncülüğünde refah devleti uygulamalarına karşı kamu yönetiminde yeni bir paradigmanın doğuşuna sahne olmuştur. Literatürde öncelikle “kamu işletmeciliği” olarak tartışılan yaklaşım; ekonomi yönünün ağır basması, kamu hizmeti sunumunu girdi ve çıktılara indirgemesi ve kamusal değerlerin işletmeci değerlerle tam anlamıyla ikame edilememesi gibi nedenlerle eleştirilmiştir. Bu durumun neticesinde işletmeci yaklaşımın kapsamı genişletilmeye ve kamusal değerlerle daha uyumlu bir hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu yeni yaklaşım, Christopher Hood'un 1991 yılında yayınlanan “A Public Management For All Seasons?” başlıklı makalesinde “New Public Management” yani Türkçe ifadeyle “Yeni Kamu İşletmeciliği” (YKİ) şeklinde kamu yönetimi literatürüne girmiştir.

2000'li yıllara gelindiğinde özellikle Anglosakson ülkelerinde gerçekleştirilen YKİ reformlarının etkileri görülmeye başlanmıştır. Söz konusu etkiler değerlendirildiğinde YKİ reformlarının birçok olumsuz netice doğurduğu ve kamu yönetiminde tam manasıyla bir iyileştirmenin sağlanamadığı birçok yazar tarafından vurgulanmıştır. Bu durum, YKİ yaklaşımının kuramsal, ilkesel ve pratik boyutlarıyla eleştirilmesine neden olmuştur.

YKİ yaklaşımına yönelik eleştiriler, kimi zaman yeni alternatifler olarak sunulan, kimi zaman da YKİ'ye katkı niteliği taşıdığı savunulan birtakım model önerileriyle gündeme gelmiştir. Bu öneri ya da alternatiflerden birisi de Neo-Weberyan Devlet (NWD) yaklaşımı olmuştur.

YKİ reformlarını yakından takip eden ve özellikle 2000'li yılların başından itibaren güçlü reform adımları atan bir ülke olarak Türkiye'de de 2010 yılı sonrasında gerçekleştirilen birtakım düzenlemelerin, YKİ yaklaşımıyla örtüşmeyen boyutlar taşıdığı görülmektedir. Bu çalışmada, öncelikle NWD yaklaşımının gelişim sürecine değinilecek ve yaklaşımın kamu yönetimi literatüründeki karşılığı irdelenecektir. Ardından Türk kamu yönetiminde yapılan düzenlemelerle NWD yaklaşımı arasında doğrudan bir ilişki kurulup kurulamayacağı araştırılacaktır. Çalışmanın son kısmında ise sonuç ve öneriler bölümü yer alacaktır.

1.Neo-Weberyan Devlet Yaklaşımının Gelişim Süreci

YKİ yaklaşımı, Anglosakson ülkeler başta olmak üzere uygulama alanı bulduğu ülkelerin kamu yönetimi anlayışlarını uzun yıllar şekillendiren güçlü bir akım olmuştur. Ortaya koyduğu değer ve ilkelerle birlikte YKİ, adeta kamu yönetimi reformlarına yönelik kapsayıcı bir “çatı” görevi görmüş, bu doğrultuda reformlar konusunda belirli bir şekli olmayan “hepsini yakala” terimi olarak nitelendirilmiştir (Lynn, 2008:18-19).

YKİ yaklaşımı, reform önerileri dolayısıyla aldığı desteği özellikle 2000’li yıllarda büyük ölçüde kaybetmiştir. Hatta YKİ yaklaşımının öldüğü ve artık yeni yaklaşımların sahnede olduğu (Dunleavy ve diğerleri, 2006) iddia edilmiştir. YKİ yaklaşımı, çıktı odaklı ve sonuçlara önem veren niteliğinden dolayı da tepki çekmiş, insanlara ve hizmetin kendisine yeterince önem verilmediği iddiasıyla (Denhardt ve Denhardt, 2007:155) eleştirilmiştir. Eleştirilerin odağındaki diğer bir YKİ unsuru da “müşteri odaklı” anlayış olmuştur. Devletin asıl sahibi olan vatandaşların müşteri durumunda görülmelelerinin sorun oluşturduğu ve yalnızca bireysel taleplerinin değil birtakım değer ve inançlarının da olduğunun göz önünde bulundurulması gerektiği (Denhardt ve Denhardt, 2007:190) ifade edilmiştir. Bütün bu eleştiriler beraberinde yeni yaklaşımları da getirmiş, kamu yönetimi literatüründe Neo-Weberyan Devlet (Neo-Weberian State) gibi yeni yaklaşımlar tartışılmaya başlanmıştır.

Belirtmek gerekir ki YKİ dışında gelişen Yeni Kamu Yönetişimi (New Public Governance), Kamu Değeri Yönetimi (Public Value Management), Dijital Çağ Yönetişimi (Digital-Era Governance) ve Sürdürülebilir Kamu Yönetimi (Sustainable Public Management) gibi diğer yaklaşımlar (Greve, 2010:7) tamamıyla YKİ eleştirisi üzerine kurulmuş değildir. Bu yaklaşımların YKİ’deki eksikliklerden yola çıkarak onu geliştirecek yeni önermeler sunan bakış açıları olduğu söylenebilir (Çiner ve Olgun, 2015:217). Söz konusu yaklaşımlar farklılıklar içermekle birlikte YKİ yaklaşımını tamamlayıcı niteliktedir.

YKİ yaklaşımı, uzun yıllar kamu yönetimi alan yazınında yeni bir paradigma olarak kabul edilmiş, gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkedeki kamu yönetimi reform uygulamalarında temel bakış açısını ifade etmiştir. Bu yönüyle YKİ, 1980’lerden sonra görülen temel eğilimin tarifi (Pollitt ve Bouckaert, 2011:9) ve 1970’lerin sonlarından itibaren gerçekleşen reformlara yön veren öğretiler setini ifade eden bir kısaltma (Hood, 1991:4) olarak düşünülmüştür.

Kamu yönetimi reformlarında YKİ yaklaşımı ana akımı belirlemiş gibi görünse de, ülke örneklerine bakıldığında homojen ve tek yönlü bir reform süreci yaşanmadığı göze çarpmaktadır. Ülkelerin reform ihtiyaçlarının farklı sorunlardan kaynaklanması ve kamu idarelerinin farklı yapısal özellikleri bu çeşitlenmede etkili olmaktadır. Bundan dolayı, ülkelerin kamu yönetimi reformlarının benzerlik ve farklılıkları bir arada bulduran süreçleriyle ilgili “tek bir rota ya da kaotik bir durumun söz konusu olmadığı” (Pollitt ve Bouckaert, 2011:115) ifade edilebilir.

YKİ yaklaşımının karşılaştığı bir dizi sorunla ve ülke tecrübelerinden yapılan çıkarımlarla birlikte YKİ’nin kamu yönetiminde beklentileri karşılamakta yetersiz kaldığı düşüncesi oluşmuştur (Çiner ve Olgun, 2015:213). Bu durum üzerinde, temel olarak kamu yönetimindeki yapısal değişimin aktörlerinin ortaya çıkan kültür çatışmasını görmezden gelmesi ve Max Weber’in ortaya koyduğu yönetim yapısının kısa sürede değiştirilemeyecek ilkeler barındırması başta olmak üzere (Noordhoek ve Saner, 2005:39) çok sayıda faktör rol oynamaktadır. YKİ’nin etkisini yitirmesindeki nedenlerden birisi de 2008 ekonomik krizi olmuştur. YKİ kuram ve uygulamalarının kaynağını aldığı düşünce biçiminin krize neden olan veya en azından krizi tetikleyen unsurlardan birisi olduğu düşünülmüştür (Drechsler, 2009:11). Krizin etkileri 2009 yazında hafiflemeye başladığında YKİ savunucuları eski tutumlarını sürdürmeye devam etse de, birçok gözlemci tarafından kamu yönetimi için YKİ’ye alternatif yaklaşımların ortaya çıkma zamanının geldiği düşünülmüştür (Drechsler, 2009:11-12).

Kamu yönetimi reformları konusunda ülkelerin gündemleri değişmiş ve reformlar “kapasite geliştirme” doğrultusunda yön değiştirmiştir (Greve, 2010:11). Bu eğilimin ortaya çıkmasında YKİ’nin eksikliklerinin giderilmesi çabası (Greve, 2010:15) ve ülkeler arasındaki farklılıklar (Kettl, 2006;

Randma-Liiv, 2008/2009; Pollitt ve Bouckaert, 2011) etkili olmuştur. Söz konusu yeni eğilimde inovasyon, kamusal değer yaratmak ve kamu değeri yönetimi gibi unsurlar da bulunmakta ve bu unsurlar YKİ yaklaşımında benimsenen ilke ve değerlerden farklılık göstermektedir (Greve, 2010:20). Reform çabaları incelendiğinde yalnızca Avrupa'daki ülkeler arasında bile ciddi farklılıkların görülmesi dikkat çeken bir durumdur.

Kamu yönetiminde kapasitenin geliştirilmesi; bir ülkede hukukun üstünlüğü, idari ilkelerin benimsenmesi, şeffaflığın sağlanması, etkin ve etkili bir yapılanmanın temin edilmesi ve hizmet alıcılarla hizmet sunucuların rollerinin net bir şekilde belirlenmesi gibi bir dizi unsur kapsamaktadır. YKİ yaklaşımıyla birlikte kamu yönetimi kuram ve uygulamalarında bahsedilen birçok ilke ve değer doğrultusunda tavsiyeler sıralanırken, reforma yönelik ülkelerin gerekli adımları atmak için yeterli kapasiteye sahip olup olmaması ve ülkelerin öncelikli ihtiyaçları büyük ölçüde göz ardı edilmiştir. Bu durum, başarısız reform girişimlerine ve kamu yönetimi başarısızlıklarına yeni örnekler eklemiştir. Birçok ülkede benzer uygulamaların farklı sonuçlar doğurması ve kamu hizmeti sunumunda benimsenen ilkelerin her ülkede aynı etkiye sahip olmaması (Hood, 1991:4) bu durumun bir tezahürü olarak kabul edilebilir.

2.Neo-Weberyan Devlet ve Ülkelerdeki Reform Uygulamaları

Kamu yönetiminde gerçekleşen dönüşümün yön değiştirmesi neticesinde ortaya konulan kavramlardan birisi olan NWD, modern devlete Weberyan ilkelerin uygulanmasını ifade etmektedir (Randma-Liiv, 2011). Kavramın kamu yönetimi alan yazınında ele alınışı, Pollitt ve Bouckaert'in 2004 yılında yayımlanan "Yeni Kamu İşletmeciliği: Karşılaştırmalı Bir Analiz" (New Public Management: A Comparative Analysis) adlı eserle başlatılır. Kamu yönetimi alanındaki reformların tasnif, karşılaştırma ve modelleştirilmesinden doğan bir kavram olarak NWD kavramının kullanılmasının ardından söz konusu kavram kamu yönetimi ve politikası akademisyenlerinin gündeminde yer almıştır (Çiner ve Olgun, 2015:209).

2008 yılında NWD konusu, "Avrupa Kamu Yönetimi Grubu" (European Group for Public Administration) ve "Orta ve Doğu Avrupa Kamu Yönetimi Okulları ve Enstitüleri Ağı" (The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe – NISPAcee) tarafından Trans-European Dialogue (TED) adıyla ortaklaşa olarak başlatılan konferansların ilkinin temasını oluşturmuştur: "Neo-Weberyan Devlete Doğru? Avrupa ve Ötesi" (Towards the Neo-Weberian State? Europe and Beyond). Konferansın odak noktasını "Neo-Weberyan Devlet" oluşturmuş ve katılımcılardan konuyla ilgili kendi ülkelerindeki durumu yansıtacak önermelerde bulunmaları istenmiştir (Pollitt, 2008/2009:9). TED1 konferansından çıkan sonuçlar, "Özgün Bir Avrupa Modeli? Neo-Weberyan Devlet" (A Distinctive European Model? The Neo-Weberian State) başlıklı bir çalışma haline getirilerek yayımlanmıştır.

Ülkelerin reform tecrübelerinden alınan farklı neticeler ve söz konusu ülkelerde devletin yapı ve fonksiyonlarına dair gelişen yeni düşünceler, kamu yönetimi alanındaki akademisyenleri ülkeler arasında tasnif ve karşılaştırmalar yapmaya yöneltmiştir. Buradaki ülke ve/veya ülke grupları arasındaki farklılık ve benzerliklerin anlaşılması, NWD yaklaşımının zihinlerde doğru konumlandırılması bakımından elzem görülmektedir. Pollitt ve Bouckaert'in (2004:95-102) yaptıkları tasnif, aşağıdaki tabloda incelenebilir.

Tablo 1: Pollitt ve Bouckaert'in Ülke Reformları Sınıflandırması

		ÖZELLİKLER		ÖRNEK ÜLKELER
MUHAFAZA EDİCİLER		Bu ülkelerde görülen reform programları mevcut yapıların ve uygulamaların daha iyi işlemlerini sağlayacak adımlardan oluşmaktadır. Yeniden yapılanma konusunda temkinlidirler.		Almanya
MODERNLEŞTİRİCİLER	YÖNETSEL MODERNLEŞTİRİCİLER	Bu ülkeler devletin rolünün önemli olduğuna inanmakla birlikte, yönetsel yapının örgütlenişinde temel değişikliklere gidilmesine ihtiyaç olduğu inancındadırlar. Bu ülkeleri iki kesime ayırmak mümkündür.	Yönetsel modernleştiricilerde daha hiyerarşik ve teknokratik bir reform programı görülür.	Belçika, Fransa, İtalya
	KATILIMCI MODERNLEŞTİRİCİLER		Katılımcı modernleştiricilerde katılımcılığa vurgu yapan, açık ve eşitlikçi bir reform programı görülür.	Finlandiya, Hollanda, İsveç
PİYASALAŞTIRICILAR		Bu grubun reformlarda temel vurgusu kamu sektöründe rekabettir. Yarı-piyasalaştırma, sözleşme yoluyla hizmet sunumu ve kamuda piyasa tipi mekanizmaları benimseme gibi uygulamalar görülmektedir.		Avustralya, Yeni Zelanda, Birleşik Krallık
MİNİMAL DEVLET		"Özelleştirilebilen her şeyin özelleştirilmesi" düsturunu benimserler ve özel sektörün yapmak istemeyeceği işleri yapan "gece bekçisi devleti" savunurlar. Kamunun da özel sektör gibi işlemlerini isterler. Burada temel savunu, özelleştirme ve devletin küçültülmesidir.		1990'lı yıllarda İngiltere, Yeni Zelanda, Avustralya ve ABD

Kaynak: Pollitt ve Bouckaert, 2004:95-102'de yer alan bilgiler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Bu tablo şüphesiz ki ülkelerin reform süreçlerinde baskın olan yönlerine göre konumlandırılmasıyla oluşmuştur. Zira ülkelerin birden fazla gruba ait reform uygulamalarına yönelmiş olması da muhtemeldir. Sınıflandırmanın zor olduğu ülkeler hibrit (melez) olarak tarif edilebilir (Çiner ve Olgun, 2015:219).

Kamu yönetimi reform süreçlerini inceleyen akademisyenler, NWD yaklaşımına yönelik çeşitli tanım ve yorumlar getirmişlerdir. Drechsler ve Randma-Liiv (2014:5; Drechsler, 2009:14), NWD yaklaşımının Avrupa'daki kamu yönetimi sürecini belki de en iyi açıklayan model olduğunu belirtmiş ve NWD'nin YKİ yaklaşımında benimsenen işletmecilik ve katılımcılık ilkelerini dışlamadığını ifade etmişlerdir. Drechsler (2009b:17) Avrupa Birliği'nin (AB) 2000 yılında belirlediği ekonomi stratejisini içeren "Lizbon Gündemi" kararlarının başarısının ancak "yüksek kalitede bir kamu yönetimiyle" mümkün olacağını söylemiş ve bunun için NWD'ye dayalı bir kamu yönetimine ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Ona göre bir yönetim sistemi NWD'ye yaklaştıkça daha iyi işleyecektir (Drechsler, 2005).

Byrkjeflot ve diğerlerine göre (2018:992), NWD yaklaşımı, YKİ'ye bir alternatif ve özellikle Kıta Avrupası ve Kuzey Avrupa ülkelerine özgü bir reform paradigması olarak sunulmuştur. “Weber’in geri çağırılmasının” önemi ise devlet ve bürokrasinin kamu yönetiminin yapı ve idaresindeki kalıcı ve biçimlendirici unsurları teşkil etmelerinden kaynaklanmaktadır (Byrkjeflot ve diğerleri, 2018:993). Söz konusu unsurlar, bir yönetim sisteminin temelini oluşturmakta ve ona kimliğini kazandırmaktadır.

Pollitt ve Bouckaert (2011:118-119; Pollitt, 2008/2009:15), NWD'nin “Neo” ve “Weberyen” olan unsurları arasında bir tasnife gitmiştir. Söz konusu tasnif şu şekilde gösterilebilir:

“Modelin Weberci Unsurları

- “Küreselleşme, teknolojik gelişme, demografik değişim ve çevresel tehditlerin yol açtığı yeni problemlerin çözümünde temel aktör olarak devletin rolünün yeniden doğrulanması;
- Devlet aygıtı içinde temsili demokrasinin (merkezi, bölgesel ve yerel) rolünün yeniden doğrulanması;
- Hukuk önünde eşitlik, hukuki güvenlik, devlet faaliyetlerinin yasal denetimi gibi ilkeleri içeren vatandaş-devlet ilişkileri ile ilgili temel ilkelerin korunmasında -uygun biçimde modernleştirilmiş- idare hukukunun rolünün yeniden doğrulanması;
- Kamu hizmetinin kendine has özellikleri, kamu kültürünün kendi koşulları ile korunması düşüncesi”.

Modelin Yeni (Neo) Unsurları

- “Bürokratik kurallara dönük iç yönelimden, vatandaşların ihtiyaç ve isteklerine dönük dışa yönelime doğru kayma. Bunu gerçekleştirmenin birincil yolu piyasa mekanizmasının işletilmesi değil, kalite ve hizmetlerde profesyonel kültür oluşturmaktır.
- Temsili demokrasinin vatandaş görüşlerinin doğrudan temsili, vatandaşlara danışma gibi mekanizmalarla desteklenmesi (supplementation) (mekanizmaların temsili demokrasinin yerine geçmesi değil - not replacement). Bu durum, Kuzey Avrupa ülkelerinde ve Almanya’da, Belçika, İtalya ile Fransa’da yerel düzeyde daha görünürdür.
- Hükümet kaynaklarının yönetiminde, yalnızca usullerin doğru takip edilmesinden ziyade sonuçların başarılmasına odaklanmayı teşvik amacıyla ilgili kanunların modernleştirilmesi. Bu durum kısmen harcama öncesi kontrolden harcama sonrası kontrole doğru bir kayma ile ifade edilebilir. (Ama ilki tamamen terk edilmemiştir)
- Kamu hizmetlerinin profesyonelleştirilmesi, bürokratin yalnızca hareket alanıyla ilgili mevzuatın uzmanı değil aynı zamanda vatandaşlarını/kullanıcılarını ihtiyaçlarını karşılamaya odaklı bir profesyonel kamu yöneticisi olması.”

Ülkelerin reform çabalarında kendi tarihsel ve idari birikimlerine göre adımlar atmaları NWD yaklaşımında önemli bir nokta olarak görülmelidir. Aynı reform pratiği bir ülkeyi tedavi edebilirken başka bir ülkede zehir tesiri yaratabilmektedir. Örneğin Randma-Liiv (2008/2009:79), YKİ'nin komünizm sonrası Orta ve Doğu Avrupa (ODA) ülkelerinin problemlerine yanlış ilaç sunduğunu ifade etmiştir. Ona göre ODA ülkelerinin NWD'nin öncelikle “Weberyen” yanlarını uygulamaya başlamaları ve daha sonra “Neo” unsurlarının özgün modern yönetim araçlarıyla inşa etmeleri gerekmektedir (Randma-Liiv, 2008/2009:79). Bu değerlendirme komünizm sonrası ülkeler için yapılmış olsa da; reform süreçlerine, idari yapı ve ilkelere büyük ölçüde işlerlik kazandırıldıktan sonra ağırlık verilmesinin Türkiye gibi komünizm tecrübesi olmayan ve gelişme potansiyeli yüksek ülkelere de uyarlanabileceğini düşündürmektedir.

3.Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi

Türkiye, hükümet sistemi tartışmalarının oldukça derin köklere sahip olduğu bir ülke olarak dikkat çekmektedir. Osmanlı'dan günümüze değin Türkiye’de oldukça farklı hükümet sistemleri

deneyimlenmiştir. Türkiye’de; 1876’ya değin mutlak monarşi, 1876’da meşrutî monarşi, 1921-1923 arasında meclis hükümeti sistemi, 1923’te parlamenter sistem uygulanmıştır (Keskinsoy ve Kaya, 2018:76-77). Cumhuriyetin ilanından sonra ise 1970’lerden itibaren özellikle Türk siyasetinin sağ kesimi tarafından başkanlık sistemi tartışmaya açılmış; bu sistemin Türkiye’deki bürokratik vesayeti ortadan kaldıracığı; siyasetin demokratikleşmesini, milli iradenin yönetime daha iyi yansımaları, siyasal ve ekonomik istikrar ortamının oluşmasını sağlayacağı ve yönetimde çift başlılığı ortadan kaldıracığı dile getirilmiştir (Gülener ve Miş, 2017:7).

Türkiye’de başkanlık sistemi gibi bir yapının oluşturulması için güçlü bir siyasal iktidar ve kararlı bir siyasal iradeye gerek duyulmuştur. Halk desteğinin alınmasında ise Türkiye’nin bilhassa 2010 sonrasındaki süreçte tecrübe ettiği sorunların etkili olduğu söylenebilir. 2011 yılından itibaren dünya kamuoyunda büyük yankı bulan Suriye iç savaşı ve beraberinde getirdiği mültecî krizi, Türkiye’yi İkinci Dünya Savaşından sonra yaşanan en büyük göç kriziyle (Nurdoğan ve diğerleri, 2016:234) muhatap kılmıştır. Söz konusu krizle mücadelede hafife alınamayacak derecede yoğun çabalar sürerken 15 Temmuz 2016 yılında Türkiye’de bir darbe teşebbüsü gerçekleşmiş ve ardından bürokraside büyük bir dönüşüm yaşanmıştır. Ekonomi ve diplomasi alanlarında da bir dizi sorunla karşılaşılan ülkede, karar alma mekanizmalarının daha etkin ve hızlı işleme ihtiyacı artan şekilde hissedilmiştir.

Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin (CHS) kabul edilmesine gidilen süreçte geçmiş yıllardaki tecrübelerle ortaya çıkan üç destekleyici gücün bulunduğu söylenebilir (Gülener ve Miş, 2017:8). Bunlardan birincisi, 1982 Anayasası ile cumhurbaşkanına oldukça geniş yetkilerin verilmesi; ikincisi, 2007 yılından itibaren cumhurbaşkanının halkın oyuyla seçilmesi ve üçüncüsü, siyasal istikrarsızlık ve bürokratik vesayetin ortadan kaldırılması olarak ifade edilebilir. Bu durum ayrıca başbakanlık ve cumhurbaşkanlığının yürütmenin seçilmiş kanadını oluşturmaları neticesinde çözüm gerektiren bir çift başlılık sorununa yol açmıştır (Gülener ve Miş, 2017:7; Güler, 2018:310; Sobacı ve diğerleri, 2018:1; Turan, 2018:45). Bütün bu faktörler bir araya geldiğinde ve ülkenin içinde bulunduğu bürokratik, siyasal, ekonomik ve diplomatik şartlar da göz önünde bulundurulduğunda CHS’nin kabul edilmesindeki sebepler daha iyi anlaşılabilir.

CHS, 16 Nisan 2017 referandumuyla kabul edilmiş ve 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimlerinin sonuçlanmasıyla birlikte Türkiye’de CHS, Recep Tayyip Erdoğan’ın cumhurbaşkanlığında resmen başlamıştır. Bu tarihten sonra yeni sistem için gerekli uyum yasaları çıkarılmaya başlamış ve yürütme organlarında önemli değişiklikler yapılmıştır. Yeni sistemin “Türkiye’ye özgü” bir sistem olduğu da özellikle vurgulanmıştır (Sobacı ve diğerleri, 2018:2). Bu büyük dönüşüm, Türk kamu yönetimi açısından da kritik bir dönüm noktasını ifade etmektedir.

4.Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yürütme Teşkilatı

Yeni sistemde cumhurbaşkanı beş yıl süreyle güvenlik, dış politika, eğitim, sağlık ve toplumu ilgilendiren bütün kamu politikalarında belirleyici, uygulayıcı ve takip edici rollerini (Sobacı ve diğerleri, 2018:1) üstlenmiş durumdadır. Kamudaki üst düzey yöneticileri atama yetkisi cumhurbaşkanına aittir. İkili yürütme yapısından vazgeçilmesiyle birlikte Başbakanlık kurumu ortadan kalkmış ve bakanlıkların yapısı, görev tanımları ve fonksiyonları yeniden tanımlanmıştır (Sobacı ve diğerleri, 2018:2).

CHS, cumhurbaşkanına kararname çıkarma yetkisi vermektedir. Bu kararname cumhurbaşkanının yürütme yetkisine ilişkin olarak çıkarılabilmektedir. Kararnamelerle, Anayasa’da belirtilen temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ve siyasal hak ve ödevler düzenlenmemektedir. Kanunla açıkça düzenlenen konularda kararname çıkarılamamaktadır. Kanunla çatışan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümleri bulunması halinde kanun hükümleri uygulanmaktadır (1982 Anayasası, m.104). Cumhurbaşkanını, dilediği sayıda cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilmektedir. Yardımcıların seçimle değil de atama yoluyla gelmesinin, seçimle gelmesi halinde oluşacak yeni bir güç merkezinin işleri yavaşlatacağı ve karar alma süreçlerini olumsuz etkileyeceği sebebiyle düşünüldüğü ifade edilmektedir (Miş, 2016).

Yeni yönetim modelinde Cumhurbaşkanlığı teşkilatında da önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu noktada Cumhurbaşkanlığı teşkilatı içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki (ABD) “Başkanın Yürütme Ofisi” benzeri, Türkiye'nin siyasal kültürü, gelenekleri ve yönetim yapısını dikkate alarak (Sobacı ve diğerleri, 2018:2) bazı birimler oluşturulmuştur. Bu noktada kamu politikası oluşturmada kilit öneme sahip bazı ofis ve kurullar meydana getirilmiştir. Söz konusu ofis ve kurulların kısaca incelenmesi ve üstlendiği görev ve fonksiyonların özetlenmesi önemli görülmektedir.

Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki politika kurulları, cumhurbaşkanına ilgili oldukları politika alanıyla ilgili bağımsız bilgi sunma ve tavsiye iletilme işlevini üstlenen kurmay birimlerdir (Sobacı ve diğerleri, 2018:3). 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan politika kurulları şunlardır (RG: 10.07.2018, Sayı: 30474):

- Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu
- Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu
- Ekonomi Politikaları Kurulu
- Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu
- Hukuk Politikaları Kurulu
- Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu
- Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu
- Sosyal Politikalar Kurulu
- Yerel Yönetim Politikaları Kurulu

Cumhurbaşkanlığı teşkilatında faaliyet gösteren ofisler, başkanlık sisteminin görüldüğü ülkelerde kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili veri toplama ve politika taslağı oluşturarak başkana sunma görevini üstlenmektedirler (Sobacı ve diğerleri, 2018:2). Türkiye'deki ofis uygulamasında bürokrasinin şikâyet edilen yapısından kurtulmak amaç edinilmiş ve ofislerde görevlendirilecek personelin devlet memuru olma şartı kaldırılmıştır (Avaner ve Fedai, 2019:155). Ofis ve bakanlık örgütlenmesinde özel sektör tecrübesi bulunan kişilerin yer alması, işletmecilik anlayışının ulaştığı son nokta olarak değerlendirilmiştir (Fedai, 2018:471-472). CHS bünyesinde oluşturulan ofisler 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde “Dijital Dönüşüm Ofisi, Finans Ofisi, İnsan Kaynakları Ofisi ve Yatırım Ofisi” şeklinde sıralanmıştır (RG: 10.07.2018, Sayı 30474).

Dijital Dönüşüm Ofisinin (DDO); e-devlet uygulamaları, milli teknolojinin geliştirilmesi, büyük veri analizi, yapay zekâ uygulamaları ve siber güvenlik gibi konularda görevleri bulunmaktadır. Verilerin kamu kurumlarına tek elden ve güvenilir bir şekilde ulaştırılması; şeffaflık, katılımcılık ve hizmetlerin hızlı şekilde görülmesi gibi hususlarda büyük mesafe kat ettirebilecek bir gelişme olarak görülmektedir. Ayrıca DDO, teknoloji alanındaki güncel başlıklar altında çalışmalar yapan bir birim olması sebebiyle de farklı bir önem taşımaktadır.

CHS'de dönüşüm geçiren diğer yürütme birimleri ise bakanlıklardır. Bakanlıkların yapısındaki değişiklikler şu şekilde özetlenebilir (Turan, 2018:66):

- “Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının birleştirilmesi ile kurulmuştur.
- Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığının kapatılarak Dışişleri Bakanlığı bünyesine alınmasıyla kurulmuştur.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ile Maliye Bakanlığının birleştirilmesiyle kurulmuş, ekonomiye ilişkin kurum ve kuruluşlar da bu bakanlığa bağlanmıştır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığının yerine kurulmuştur.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kapatılarak yerine kurulmuştur.

- Ticaret Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın yerine kurulmuştur.
- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı adını almıştır.
- Daha önce İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü hizmet birimi olarak Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü adıyla ve vesayete ilişkin yetkileri İçişleri Bakanlığında bırakılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesine alınmıştır. Yine daha önce Maliye Bakanlığına bağlı olan Milli Emlak Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır.”

Bu konuda öncelikle bakanlık sayısının azaltılması dikkat çekmektedir. 24 olan bakanlık sayısı 16'ya düşürülmüştür. Yeni sistemde cumhurbaşkanı ve yakın ekibinin birincil politika belirleyicisi olması sebebiyle bakanlıkların alt düzey politika yapıcı ve ağırlıklı olarak uygulayıcı ve denetleyici fonksiyonlarının ön plana çıkması beklenmiştir (Sobacı ve diğerleri, 2018:4). Bu durum Türk siyasetinde “birleşmiş” yürütme sistemine doğru bir kaymanın yaşandığı (Demir, 2017:160) yönündeki iddiayı destekleyici bir unsur olarak da görülebilir.

5.Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Neo-Weberyen Devlet İlişkisi

Türkiye’de kamu yönetimi reformu, YKİ’nin 1980’lerden itibaren dünyadaki yayılışından etkilenmiş (Lamba, 2015:138), YKİ doğrultusunda adımlar atılacağı devlet kurumları eliyle çıkarılan yayınlarda da teyit edilmiştir (Dinçer ve Yılmaz, 2003). 2000’li yıllarda kamu yönetimi reform çabaları, YKİ yaklaşımı ve Avrupa Birliği’ne uyum süreci gibi dış dinamiklerle hız kazanmıştır (Karcı, 2015:60). 2008 ekonomik krizi sonrasında özellikle Avrupa’da ülkelerin özgün durumlarına vurgu yapılarak YKİ’nin her ülkenin sorunlarına çözüm sunacak bir yaklaşım olmadığı dile getirilmiştir. Bu durum, NWD yaklaşımı ve diğer alternatif yaklaşımların, özellikle Kıta Avrupası kamu yönetimi alan yazınında giderek yaygınlık kazanmasına neden olmuştur.

Türkiye’de son yıllarda YKİ ilke ve değerleriyle örtüşmeyen uygulamalar görülmektedir. Ancak resmi yayınlarda veya siyasi yetkililerin söylem ve yazılarında açık bir “YKİ’den kopuş” durumu belirtilmemiştir. Bu çalışmada cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kabulü sonrasında atılan adımların kamu yönetimi reform süreci ve NWD kapsamında değerlendirilmesi amaçlandığından, bu süreçte atılan adımlarla NWD yaklaşımı arasındaki ilişkinin ele alınması önem taşımaktadır. CHS ve NWD yaklaşımı arasındaki ilişki birbiriyle örtüşen ve örtüşmeyen yanları ortaya konularak incelenebilir. Bu çerçevede, CHS ile atılan adımların ve oluşturulan yeni yapının dikkat çeken bazı yönlerinin ortaya konması önemli görülmektedir.

CHS ile kurulan yapı tarif edilirken “Türk tipi” vurgusu ön plana çıkmaktadır. Siyasal ve bürokratik yapının kendine has özellik ve ihtiyaçlarına göre şekillenmesi ve kamu yönetimi reformlarının bu zemin üzerinde gerçekleştirilmesi gereği bazı yazarlarca sıklıkla vurgulanmıştır (Randma-Liiv, 2008/2009; Ferlie ve diğerleri, 2009; Randma-Liiv, 2011). Esasında NWD’nin ortaya çıkışındaki vurgu da ülkelerin farklılıkları üzerine olmuştur. Reform uygulamalarının her ülkede aynı neticeleri getirmeyeceği düşüncesi göz önünde bulundurulduğunda Türkiye’deki hükümet sisteminin kendine has özellikler barındırması özgün bir reform çabasına işaret etmektedir. Bu durumun NWD anlayışı ile örtüştüğü söylenebilir.

Kamu yönetiminde verilerin tek kaynaktan ve güvenilir bir şekilde sunulması fonksiyonunu devletin üstlenmesi, NWD yaklaşımında vurgulanan “devletin rolünün yeniden doğrulanması” anlayışıyla paralellik göstermektedir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan yeni problemlerle mücadelede devletin rol alması ve piyasaların kolay erişilebilir, güvenilir ve doğru bilgiye erişebilmesi gerektiği düşünceleriyle kurulan DDO (Avaner ve Fedai, 2019:156), CHS’de önemli bir konumda bulunmaktadır. Söz konusu ofis, e-devlet ve yapay zekâ uygulamalarından büyük veri analizi ve milli teknolojilerin geliştirilmesine kadar birçok önemli konuda görevler üstlenmiş durumdadır. Bu durum, konuyla ilgili NWD yaklaşımında belirtilen düşünceyle yakınlık göstermektedir.

Weberyen bürokrasinin özellikle YKİ taraftarlarınca eleştirilen yönlerinden birisi olan karar alma ve uygulama süreçlerindeki hantallık sorunu, gelişen yeni araç ve uygulamaların kamu yönetimine uyarlanmasıyla birlikte büyük ölçüde aşılmaya başlanmıştır. NWD yaklaşımındaki “devletin rolünün yeniden doğrulanması” düşüncesinin uygulamada karşılık bulması bakımından bürokrasinin yapı ve işleyişinin hızlı karar alma ve uygulama mekanizmalarıyla desteklenmesi büyük önem arz etmektedir. CHS’yi konu edinen çalışmalara bakıldığında bu hususa özellikle dikkat çekildiği görülmektedir (Gülener ve Miş, 2017; Güler, 2018; Sobacı ve diğerleri, 2018). Bürokrasiyi daha etkin ve etkili kılmak, hızlı karar almak ve kararları hızlı bir şekilde uygulamak amaçlarıyla oluşturulan Cumhurbaşkanlığı teşkilatına bağlı birimler, bu bakımdan NWD yaklaşımıyla örtüşen bir görüntü çizmektedir.

CHS’de dikkat çeken önemli bir ayrıntı, ihtiyaç duyulan alanlarda yapılan teşviklerle piyasaya devlet lehine müdahale edilebilmesidir. Bu duruma özellikle yerli ve milli üretim gerçekleştirecek olan dijital teknoloji firmalarının desteklenmesi örnek teşkil etmektedir (bik.gov.tr, 2018). Böyle bir faaliyet YKİ yaklaşımında şiddetle eleştirilmiştir. NWD yaklaşımında ise ülkenin potansiyelini gerçekleştirmesinde devletin etkin şekilde rol alması desteklenen bir durumdur. Ancak piyasa ve devlet arasındaki ilişki NWD ve CHS açısından ayrı bir analiz konusudur. Örneğin NWD ile ilgili literatürde kimi yazarlarca devletin piyasalaştırma faaliyetlerinin özellikle ODA ülkelerinde kurumsallaşmayı olumsuz etkilediğine değinilmiş olsa da (Randma-Liiv, 2008/2009:74), NWD yazınının odak noktasını çoğunlukla idari ilkeler, demokrasinin tesis edilmesi, değişen ve dönüşen sorunlar karşısında devletin rolü ve bürokrasinin iç işleyişi gibi hususlar oluşturmuştur (Lynn, 2008/2009; Drechsler, 2009; Greve, 2010; Pollitt ve Bouckaert, 2011).

CHS’de ofisler ve bakanlıklarda görevlendirilecek personelin devlet memuru olma zorunluluğu kaldırılmıştır (Avaner ve Fedai, 2019:155). Böylelikle ofisler ve bakanlıklarda özel sektör tecrübesi olan yöneticilerin görev alabilmesi mümkün hale gelmiştir. Bu durum, istendiği vakit özel sektör yönetim tekniklerinden de faydalanabilmenin önünü açmaktadır. Pollitt ve Bouckaert’in (2011:605) NWD’nin “Neo” unsurları arasında belirttiği “kamu hizmetlerinin profesyonelleştirilmesi, bürokratın yalnızca hareket alanıyla ilgili mevzuatın uzmanı değil aynı zamanda vatandaşların/kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamaya odaklı olması” düşüncesi bu durumla ilişkilendirilebilir. Zira piyasa içerisinde tecrübe kazanmış özel sektör yöneticilerinin, vatandaşların ihtiyaç ve beklentilerini daha iyi şekilde saptaması beklenebilir.

CHS’de bürokrasinin azaltılması ve daha hızlı işleyebilmesi konusuna özel bir önem atfedildiği görülmektedir. Bu çerçevede bakanlıkların sayısının azaltılması ve ofislerle birlikte kurulların fonksiyon ve görevlerinin belirlenmesi, yatay bir örgütlenme ve uzmanlaşmanın gelişmesini sağlaması beklenmektedir (Avaner ve Fedai, 2019:169). Böyle bir yapının tesis edilmesi, NWD’de belirtilen devlet rollerinin üstlenilmesi bakımından hızlı karar alma ve uygulamanın önünü açabilecek başka bir unsur olarak görülebilir.

NWD yaklaşımıyla CHS arasında belirli yakınsamalar görülmesine karşın, NWD yaklaşımında belirtilen birçok temel vurgunun aynı şekilde CHS’de yer bulmadığı görülmektedir. CHS ile özellikle yürütme kanadında önemli bir dönüşüm gerçekleşmiş ve yatay örgütlenme, hızlı karar alma ve uygulama, siyasi istikrarsızlıkların bertaraf edilmesi gibi amaçlar ön planda tutulmuştur. Buna karşılık NWD’de temel vurgu idari ilkeler, demokrasi ve vatandaş görüşlerinin temsili, küresel tehditlerle mücadele, hukuk önünde eşitlik, hukuki güvenlik, kaynak yönetiminde sonuç odaklılık ve harcama öncesi kontrolden harcama sonrası kontrole yönelim (Pollitt ve Bouckaert, 2011:118-119) gibi unsurlara yapılmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada CHS’deki yapı, anlayış ve uygulamalarda NWD yaklaşımının izinin sürülmesi ve sistemin NWD ile uyumlu olan ve olmayan yönlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Şüphesiz ki CHS oldukça genç bir hükümet sistemidir ve zaman geçtikçe sistemdeki eksiklikler giderilmeye devam edecektir. Bu çalışmadan, CHS’de NWD anlayışıyla benzeşen birçok uygulama ve yaklaşımın bulunduğu

anlaşılmaktadır. CHS, Türkiye'nin kendi koşullarında ortaya çıkmış, özgün bir sistem olarak ifade edilmektedir. NWD'nin ortaya çıkışında da ülkeler arasındaki farklılıkların göz önünde bulundurulması önemli bir yer tutmaktadır. CHS'de kamu yönetiminde doğru ve güvenilir verinin tek kaynağının devlet olması NWD'de belirtilen "devletin rolünün yeniden doğrulanması" düşüncesiyle örtüşmektedir. CHS'deki karar alma ve uygulama mekanizmasının daha hızlı ve etkili çalışması anlayışı, NWD yaklaşımında ortaya konulan devlet modeliyle uyumlu görünmektedir. CHS'de özel sektör yöneticilerinin yürütme kademelerinde görev alabilmeleri de vatandaşın talep ve beklentilerinin daha iyi saptanması adına bir fırsat olarak görülebilir. Vatandaşların ihtiyaçlarının giderilebilmesi, NWD'nin "neo" unsurları arasında ifade edilmiştir.

CHS ile atılan bütün bu adımlar, Türkiye'de YKİ'den bir sapmanın gündeme geldiği şeklinde yorumlanabilir. Ancak NWD yaklaşımıyla ilgili kamu yönetimi alan yazınında ön plana çıkan unsurlarla CHS'nin ortaya çıkışındaki temel amaç ve yaklaşımlar arasında derin bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılık bilhassa NWD'nin asli unsurlarının idari ilkeler, demokrasi ve katılım, küresel tehditlerle mücadele, hukuk önünde eşitlik, hukuki güvenlik ve harcama öncesi kontrolden harcama sonrası kontrole geçiş gibi öğelerden oluşması sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Sonuç itibarıyla CHS yapısı ile NWD yaklaşımı arasında belli açılardan bir benzeşme/yakınsama ilişkisi bulunduğu ancak odaklanılan konular arasında öncelik farklılıkları olduğu ifade edilebilir.

Ortaya çıkan bu tabloda Türkiye'deki kamu yönetimi yapısı için "Neo-Weberyan" ifadesinin kullanılmayacağı kanaati ağır basmaktadır. Ancak yürütmede tesis edilen dinamik yapıyla birlikte kamu yönetiminde de yeni yönelimler ve değerlere odaklanmanın mümkün olduğu unutulmamalıdır. Kendine özgü hükümet sistemini inşa edebilen bir ülkede kamu yönetiminde de özgün yaklaşım ve pratiklerle aşama kat edilmesi pekâlâ mümkündür. Fakat bunun için özellikle kamu yönetimindeki yapısal sorunların çözümüne yoğunlaşmak gerekmektedir. Yapısal sorunların çözümü ise dünyadaki eğilimleri takip ederek yahut sistem değişikliği yaparak mümkün olmamaktadır. Bunun için kamu yönetiminde idari kültürün ve kurumsal kapasitenin artırılması gerekmektedir. Hizmet sunucularında kamusal iş ve işlemlerin yalnızca ekonomik ve idari değil aynı zamanda insani değer taşıdığı bilincinin yerleşmesi de önem arz etmektedir.

Türkiye'nin kamu yönetimi reform sürecini analiz etmeyi amaçlayacak sonraki çalışmalarda, Türkiye'deki sürecin NWD haricindeki "Whole of Government" ve diğer güncel yaklaşımlarla ilişkisinin araştırılmasının alan yazınına fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Avaner, T., & Fedai, R. (2019). Türk Kamu Yönetiminde Ofis Sistemi: E-Devlet Uygulamalarından Dijital Dönüşüm Ofisine. *Amme İdaresi Dergisi*, 52(2), 149-172.

Byrkjeflot, H., Gay, P. d., & Greve, C. (2018). What is the 'Neo-Weberian State' as a Regime of Public Administration? E. Ongaro, & S. v. Thiel (Dü) içinde, *The Palgrave Handbook of Public Administration and Management in Europe* (s. 991-1009). London: Palgrave Macmillan.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, Temmuz 10). Ekim 14, 2019 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf> adresinden alındı

Çiner, C. U., & Olgun, B. (2015). Neo-Weberiyen Devlet: Yeni Kamu İşletmeciliği Reformları İçin Yeni Bir Tartışma. Ö. Köseoğlu, & M. Z. Sobacı (Dü) içinde, *Kamu Yönetiminde Paradigma Arayışları: Yeni Kamu İşletmeciliği ve Ötesi* (s. 205-230). Bursa: Dora Yayınevi.

Demir, F. (2018). Post-NPM and Re-Centralisation: Current Themes in Europe and Turkey. *Journal of Contemporary European Studies*, 26(2), 149-164.

Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2007). *New Public Service: Serving, Not Steering*. New York: M. E. Sharp.

Dinçer, Ö., & Yılmaz, C. (2003). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim*. Ankara: T.C. Başbakanlık.

Drechsler, W. (2005). The Rise and Demise of the New Public Management. *Post-Autistic Economics Review*, 33(14), 17-28.

Drechsler, W. (2009). The Rise and Demise of the New Public Management: Lessons and Opportunities for South East Europe. *Central European Public Administration Review*, 7-27.

Drechsler, W. (2009b). Towards a Neo-Weberian European Union? *Lisbon Agenda and Public Administration*. *Halduskultuur*, 10, 6-21.

Drechsler, W., & Randma-Liiv, T. (2014). The New Public Management Then and Now: Lessons from the Transition in Central and Eastern Europe. *TUT Ragnar Nurkse Department of Innovation and Governance*(57), 1-26.

Dunleavy, P., Margetts, H., Bastow, S., & Tinkler, J. (2006). *Digital Era Governance: IT Corporations, the State and E-Government*. New York: Oxford University Press.

Fedai, R. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Bakanlıkların İşlevi. Editör/ler: H. Yaylı, *Türkiye'de Toplum, Yerleşim ve Yönetim Tartışmaları* içinde (s. 470-477). Kırıkkale: KAYSEM12.

Ferlie, E., Lynn, L. E., & Pollitt, C. (2009). *The Oxford Handbook of Public Management*. New York: Oxford University Press.

Greve, C. (2010). Whatever Happened to New Public Management? Danish Political Science Association meeting.

Gülener, S., & Miş, N. (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi. *SETA Yayınları*(190), 7-25.

Güler, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetimine Etkileri. *Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute*, 21(39), 299-322.

Hood, C. (1991). A Public Management For All Seasons? *Public Administration*, 69(1), 3-19.

- Karcı, Ş. M. (2015). Küresel Dinamikler Ekseninde 2000'li Yıllarda Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Demokratikleşme Reformu. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*(30), 40-64.
- Keskinsoy, Ö., & Kaya, S. B. (2018). Türkiye'nin Hükümet Sistemleri Üzerine Bir Değerlendirme. *TBB Dergisi*(137), 67-96.
- Kettle, D. F. (2006). Modernising Government: The Way Forward — a comment. *International Review of Administrative Sciences*, 72(3), 313-317.
- Lamba, M. (2015). Türkiye'de Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Yansımaları: Hükümet Programları Üzerinden Nitel Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 127-141.
- Lynn, L. E. (2008/2009). What is Neo-Weberian State? Reflections on a Concept and its Implications. *The NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 1(2), 17-30.
- Miş, N. (2016, Aralık 15). Başkanlı Anayasa Teklifi. *Türkiye Gazetesi*.
- Noordhoek, P., & Saner, R. (2005). Beyond New Public Management: Answering the Claims of Both Politics and Society. *Public Organization Review*, 5, 35-53.
- Nurdoğan, A. K., Dur, A. İ., & Öztürk, M. (2016). Türkiye'nin Mülteci Sorunu ve Suriye Krizinin Mülteci Sorununa Etkileri. *İş ve Hayat*, 2(4), 217-238.
- Pollitt, C. (2008/2009). An Overview of the Papers and Propositions of the First Trans-European Dialogue (TED1). *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 1(2), 9-16.
- Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2004). *Public Management Reform: A Comparative Analysis* (2. b.). New York: Oxford University Press Inc.
- Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis - NPM, Governance and the Neo-Weberian State* (3. edition b.). New York: Oxford University Press.
- Randma-Liiv, T. (2008/2009). New Public Management Versus the Neo-Weberian State in Central and Eastern Europe. *The NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 1(2), 69-81.
- Randma-Liiv, T. (2011). Neo-Weberian State. B. Badie, D. Berg-Schlosser, & L. Morlino (Dü) içinde, *International Encyclopedia of Political Science*. Sage.
- Sobacı, M. Z., Miş, N., & Köseoğlu, Ö. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı. *SETA Perspektif*(206), 1-6.
- Turan, A. M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), 42-91.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982, Kasım 7). Ekim 14, 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Web Sitesi: https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2018.pdf adresinden alındı